

ข้อคิด - ความเห็น
ธุรกิจศึกษา : ศาสตร์ที่ถูกมองข้าม

โดย สมบูรณ์ แซ่เจ็ง
มิถุนายน 2547

เมื่อสองสามวันก่อน ผมได้รับทราบข่าวที่ทำให้รู้สึกเสียใจอยู่ช่วงหนึ่ง ซึ่งก็คือข่าวที่มหาวิทยาลัยชื่อดังแห่งหนึ่ง มีมติให้ยุบสาขาธุรกิจศึกษา ที่เปิดสอนมานานนับสิบ ๆ ปี ด้วยสาเหตุที่ผมไม่อาจทราบได้ ความเสียใจอยู่ที่ว่า สาขาธุรกิจศึกษา อันเป็นสาขาวิชาการผลิตครูผู้สอนวิชาธุรกิจ ป้อนให้กับโรงเรียนระดับพื้นฐาน ทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา รวมไปถึงระดับอาชีวศึกษาด้านนั้น สำหรับประเทศไทยแล้วสาขาวิชานี้ค่อนข้างจะมีน้อย และที่สำคัญเรามองค้ความรู้ทางด้านนี้เบาบางมาก เมื่อมีการยุบสาขาวิชาเกิดขึ้น โดยเฉพาะในระดับมหาวิทยาลัยชั้นนำด้วยแล้ว ก็ยิ่งจะทำให้การพัฒนาองค์ความรู้หดหายไปด้วยอย่างไม่ต้องสงสัย

จึงทำให้ต้องมานั่งขบคิดว่า เพราะสาเหตุใดหนอ ที่ทำให้ต้องมีการยุบทั้งสาขาที่มีความสำคัญต่ออนาคตของชาติ ทำไมผมถึงกล่าวเช่นนี้ ทั้งนี้ก็เพราะว่าหากเราเหลียวมองไปรอบ ๆ ตัวเราทุกวันนี้ เราจะพบว่าการค้าเงินตราประจำวัน รวมไปถึงการประกอบอาชีพทั้งหลาย ล้วนแล้วแต่จะต้องอาศัยพื้นฐานความรู้ ความเข้าใจทางธุรกิจและเศรษฐกิจทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการเงิน การจัดการ การตลาด บัญชี ฯลฯ เหล่านี้ล้วนเป็นธุรกรรมที่มนุษย์ยุคใหม่หลีกเลี่ยงไม่ได้ ยิ่งเมื่อเราเข้าสู่ยุค IMF มาถึงยุคของ FTA (Free trade area) หรือการทำข้อตกลงเรื่องเขตการค้าเสรีแล้ว ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจและธุรกิจ ก็ยังมีความจำเป็นสำหรับคนในยุคนี้ ไม่ว่าเขาจะประกอบอาชีพอะไรก็ตาม เพราะหากคนในชาติขาดซึ่งความเข้าใจในด้านเศรษฐกิจและธุรกิจแล้ว เราก็ไม่สามารถตามความเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจโลกได้ทัน ยิ่งมีการทำข้อตกลง FTA แล้วการค้าเสรีและการเงินเสรี ก็จะเกิดขึ้นตามมามากมาย สมรรถนะในการคิดเชิงธุรกิจ และสมรรถนะในการแข่งขัน จึงถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ทุกคนในชาติควรมี เพราะหากเราขาดสมรรถนะเหล่านี้แน่นอนว่าเราจะกลายเป็นประเทศดั่งรับ และถูกรุกรานทางเศรษฐกิจอย่างหลีกเลี่ยงไม่พ้น ซึ่งขณะนี้เรากำลังเผชิญอยู่แล้ว

ดังนั้น การเตรียมคนในชาติให้รู้เท่าทัน รวมทั้งมีจิตวิญญาณและวิสัยทัศน์ทางธุรกิจ จึงถือเป็นเรื่องสำคัญที่ผู้บริหารประเทศ และผู้บริหารการศึกษาไม่ควรมองข้าม เพราะนับแต่โบราณมาคนไทยมักจะรังเกียจคนที่มี "หัวการค้า" โดยมักจะมองว่า คนเหล่านี้เป็นคนเห็นแก่ตัว หรือเอาแต่ผลประโยชน์ แต่หากเรามองในแง่มุมที่สร้างสรรค์บ้าง เราก็จะพบว่า ความอยู่รอดในทุกวันนี้ของ

ชาติ ส่วนหนึ่งก็ขึ้นอยู่กับคนที่มี "หัวการค้า" ทั้งหลายนั่นเอง แต่การจะปลูกฝังจิตวิญญาณนักธุรกิจให้กับคนในชาตินั้น เราคงจะรอให้เขาเรียนถึงระดับปริญญาตรีก่อน ก็คงจะสายเกินไป การปลูกฝังทัศนคติและจิตวิญญาณนั้น ควรจะทำตั้งแต่วัยเด็กทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา เพราะหากเราลองศึกษาประวัติของนักธุรกิจชื่อดัง ที่ประสบความสำเร็จในชีวิตทั้งหลาย จะพบว่าส่วนใหญ่ล้วนถูกปลูกฝังความรู้ และทัศนคติมาตั้งแต่เยาว์วัยทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นคุณเทียม โชควัฒนา ผู้ก่อตั้งเครือสหพัฒน์พิบูลย์ หรือ Mr.Bill Gate เจ้าพ่อวงการซอฟต์แวร์ของโลก คนเหล่านี้ล้วนมิได้เรียนรู้ธุรกิจจากมหาวิทยาลัย แต่เรียนรู้จากชีวิตจริงตั้งแต่วัยเด็ก แล้วใครเล่าจะเป็นผู้สอนและปลูกฝังสิ่งเหล่านี้ให้เด็ก ๆ ของเราในโรงเรียน ถ้าไม่ใช่ครูธุรกิจศึกษาทั้งหลาย

เมื่อหันมามองวงการธุรกิจศึกษา ซึ่งหมายถึงวงการผลิตครูสาขาธุรกิจของเรา ก็ทำให้รู้สึกหดหู่พอสมควร เพราะเรามีการผลิตครูสาขาวิชานี้มาตั้งแต่ พ.ศ.2502 จนถึงทุกวันนี้ก็รวมได้ 45 ปีแล้ว แต่งานวิจัยและองค์ความรู้ด้านธุรกิจศึกษามีน้อยมากอย่างไม่น่าเชื่อ ถึงแม้จะมีสถาบันการศึกษาระดับสูงเปิดสอนเพิ่มขึ้น แต่ดูเหมือนว่า ความเข้าใจและความจริงใจต่อสาขาธุรกิจศึกษา ยังไม่สู้จะชัดเจนนัก เพราะบางแห่งก็เปิดสอนเพื่อรอเวลา เนื่องจากยังเปิดสอนสาขาบริหารธุรกิจโดยตรงไม่ได้ บางแห่งก็เปิดสอนเพราะต้องการเพิ่มจำนวนผู้เรียนในคณะให้มากขึ้น ดังนั้นเราจึงเห็นหลักสูตรสาขาธุรกิจศึกษาในรูปแบบ "จับแพะชนแกะ" คือเอาวิชาศึกษาศาสตร์ทั่วไปมาผนวกกับวิชาบริหารธุรกิจ แต่ไม่มีวิชาการสอนวิชาเฉพาะทางเลย จึงไม่แปลกอะไรที่ครูธุรกิจที่จบรุ่นหลัง ๆ จึงไม่รู้ว่าปรัชญาของธุรกิจศึกษาคืออะไร วิชา Keyboarding จะสอนอย่างไร วิชาบัญชีควรจะสอนอย่างไร และการปลูกฝังทัศนคติที่ดีต่องานธุรกิจควรทำอย่างไร ยิ่งเมื่อทราบว่ามีมหาวิทยาลัยชั้นนำจะยุบสาขาวิชานี้ด้วยแล้ว ก็ยิ่งรู้สึกวิตกกังวลในอนาคตของชาติ โดยเฉพาะเมื่อมาทราบว่ารัฐบาลมีแผนนโยบายชัดเจน ที่จะยกเลิกการสอบเข้ามหาวิทยาลัย แล้วหันมาใช้ระบบ Admission แทน ในปี พ.ศ. 2549 ซึ่งจะส่งผลให้แนวคิดการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนมัธยมเปลี่ยนไปอย่างมาก จากเดิมที่เน้นหนักเฉพาะวิชาที่จะใช้สอบเข้ามหาวิทยาลัยเท่านั้น โรงเรียนจะต้องหันมาเน้นความสำคัญในทุก ๆ วิชา เพื่อให้สอดคล้องกับปรัชญาของการมัธยมศึกษา ที่มุ่งสร้างคนให้เต็มคน วิชาธุรกิจซึ่งเดิมเคยเป็นวิชา "ลูกเมียน้อย" ก็อาจจะต้องถูกหยิบยกออกมาอยู่ในถาดหน้าบ้าง เมื่อถึงเวลานั้นแล้ว เราจะเหลือครูธุรกิจดี ๆ ป้อนให้โรงเรียนได้ซักกี่คน...